

EDUCAȚIE ȘI URBANIZARE

Prof. em. dr. arh. Cezar Lăzărescu

Omenirea trăiește în prezent un intens proces de urbanizare care prezintă aspecte particulare fiecărei regiuni geografice. Populația țării noastre este în creștere iar raportul dintre cea urbană și cea rurală în continuă schimbare. Dacă în 1930 la sate locuia 76% din populația țării, în a doua jumătate a anului 1980 aceasta a ajuns la 50%, iar în prezent avem mai multă populație urbană. Acest lucru este firesc și ritmul este din ce în ce mai rapid: între 1930 și 1960 schimbarea raportului între populația celor două medii se făcea cam cu 3% la fiecare 10 ani; între 1960—1970 cam cu 8% și între 1970—1980 cam cu 9,4%.

Procesul a fost influențat în primul rînd de industrie, căci județele cu populația urbană cea mai numeroasă sînt cele mai puternic industrializate: Hunedoara 73%, Brașov 72%, Constanța 68% etc.

De remarcat în acest proces este un raport mai particular; dacă în 1960, 65% din populația activă se ocupa cu agricultura și silvicultura, în 1980 populația activă a ajuns în acest sector la 29%. În ultimul deceniu, populația din mediul rural a scăzut cu 9,4% iar cea din mediul urban a crescut cu 81,5%. În aceeași perioadă populația ocupată în agricultură și silvicultură a scăzut cu 49% (de 5,4 ori) în timp ce cea ocupată în industrie a crescut doar cu 148% (de 1,8 ori).

Situația se datorește și faptului că avem mulți navetiști; în 1980 din 21 de orașe luate în studiu, toate foloseau peste 26% forță de muncă navetistă, unele depășind chiar 50%, naveta făcîndu-se uneori de la distanțe de 60—80 km.

Acest intens proces de urbanizare este continuu și ireversibil; noi încercăm să îl stăpînim dar în realitate putem doar să-l influențăm și această influențare credem că are o legătură și cu procesul formativ, educațional.

Educația profesională a tineretului este orientată către ramurile prioritare ale economiei naționale sau cele deficitare, dar ea trebuie să se preocupe și să influențeze și această mutare masivă a populației dintr-un mediu într-altul. Reconsiderarea ritmului investițiilor în sectorul industrial va face în curînd ca orașele să nu mai poată primi cu ușurință acest flux și ne vom trezi în fața unor măsuri care ar putea să pară tineretului că au un caracter restrictiv, că li se pune o frînă. În același timp încă de pe acum se constată că unele regiuni, în special cele subcarpatice la care mecanizarea agriculturii nu poate fi intensivă, populația ocupată în aceste munci nu este suficientă.

Este necesară, prin educație, o schimbare a atitudinii față de muncă, o orientare mai convingătoare către preocupările direct productive și mai

puțin către cele de coordonare, dirijare sau administrație. În unele țări din Europa, cum ar fi Anglia sau R. F. G., sînt mult mai multe solicitări pentru calificare în categoria maistrilor decît a inginerilor.

În contextul educație-urbanizare ar fi poate interesant să ne ocupăm și de o altfel de educație, de educația civică, care pînă în prezent nu este prevăzută în nici un plan de învățămînt și în nici un proces formativ. Această populație, care vine de la sat la oraș, își schimbă complet mediul de viață, cadrul ambiental, modelul de cultură, relațiile sociale, își schimbă viața proprie și la început este derutată în noua lume în care nu are încă repere familiare; de cele mai multe ori se simte izolată, însingurată și aceste stări au efecte grave.

Într-un sat sau oraș mai mic, individul este supus influenței colectivității, a opiniei publice, care îl cunoaște și-l urmărește în tot ceea ce face. În noile cartiere de locuințe, de multe ori foarte mari, adevărate orașe, acest lucru dispăre, și efectele acestei lipse a colectivității se resimt cînd odată și asupra comportamentului.

Construcțiile contemporane de locuințe foarte mari și înalte, în comparație cu cele din mediul rural, nu au reușit încă să favorizeze bune relații, să stabilească legături mai strînse între colocatari. În componența cartierelor nu sînt cuprinse încă suficiente dotări care să poată stabili contacte sociale mai strînse, să ocupe în întregime timpul liber al locuitorilor. S-au realizat multe cluburi, case de cultură, s-au amenajat baze sportive și zone de agrement, dar ele nu sînt încă suficiente pentru a acoperi potențialul foarte mare al tineretului nostru.

Ar trebui să considerăm construcțiile pe care le realizăm și din punct de vedere al rezultatelor formativ-educative, nu numai din cel al satisfacerii unor cerințe materiale. Sigur că este o strînsă legătură între un aspect și celălalt, însă insuficiența preocupare pentru primele are unele rezultate nefavorabile în timp. Este necesar ca tot ceea ce realizăm să aibă și o personalitate mai elocventă, care să lege pe oameni de un anumit cadru material de viață, să nu aibă impresia că oriunde merge este la fel. Trebuie să avem un mai mare respect pentru istoria orașelor noastre, pentru trecutul lor, nu numai din considerente demagogice și nici exclusiv practice, privindu-l ca un fond construit pe care trebuie să-l păstrăm și să-l folosim. El reprezintă continuitatea vieții într-o comunitate socială, leagă pe om de locul respectiv, știind că aceea construcție a fost folosită de părinții și bunicii lui, că ceea ce clădește el va fi și pentru copii și nepoții săi. Aceasta contribuie la legarea omului de un anumit loc, la dragostea și apartenența la un anumit cadru, îl face să se simtă legat de realizările perioadei actuale care fac parte din însăși existența lui spirituală și pentru care va ști să se lupte și să le apere dacă va fi nevoie.

Educația estetică, dezvoltarea gustului și a sensibilității, legate de aptitudinile personale sau ale colectivității, sînt de asemenea un factor activ în formarea completă și corespunzătoare a tineretului. Aceasta este în strînsă legătură și cu calitatea construcțiilor noastre, cu modul în care ele reușesc să corespundă unor tehnologii contemporane, unor exigențe mereu sporite.